

Úvodní informace

- Z0027 Geografická analýza trhu práce
 - přednášející: RNDr. Ondřej Šerý, Ph.D.
 - cvičící: Mgr. Martin Erlebach; RNDr. Ondřej Šerý, Ph.D.
- přednášky: Čt, Z5, 11:00 až 11:50
- cvičení: Út, Z1, 16:00 až 17:50
Út, Z1, 18:00 až 19:50
- zakončení předmětu: zkouška
 - 1/3 cvičení (1 bodované cvičení = 10 bodů)
 - 2/3 ústní zkouška

Úvod do trhu práce,

zákon č. 435/2004 Sb. o zaměstnanosti

(stav k 1. lednu 2015)

24. září 2015

Obyvatelstvo podle ekonomické aktivity

- obyvatelstvo se zjištěnou ekonomickou aktivitou při sčítání lidu 2011
 - nezjištěno 571 064 (tj. 5,5 %)

ekonomicky aktivní (5 080 573)	zaměstnaní (4 580 714)	zaměstnanci, zaměstnavatelé, samostatně činní, pomáhající	4 177 797
		pracující důchodci	227 956
		pracující studenti a učni	79 252
		ženy na mateřské dovolené (28 nebo 37 týdnů)	95 709
	nezaměstnaní (499 859)	hledající první zaměstnání	81 769
	ostatní nezaměstnaní	418 090	
ekonomicky neaktivní (4 784 923)	nepracující důchodci		2 308 294
	ostatní s vlastním zdrojem obživy		174 730
	osoby v domácnosti, děti předškolního věku, ostatní závislé osoby		855 761
	žáci, studenti, učni		1 446 138

- mateřská dovolená**
 - při narození jednoho dítěte max. 28 týdnů, při narození dvou a více dětí 37 týdnů
 - trvá celkově minimálně 14 týdnů (lze nastoupit i před porodem)
 - nemůže být za žádných okolností přerušena či skončena dříve než 6 týdnů od porodu
- ostatní s vlastním zdrojem obživy**
 - osoby žijící z jiných finančních zdrojů než je příjem ze zaměstnání nebo důchod (např. úspory, dividendy, výnosy majetku, ženy a muži na rodičovské dovolené pobírající rodičovský příspěvek, ...)

Zaměstnaní podle postavení v zaměstnání

- obyvatelstvo se zjištěným postavením v zaměstnání při sčítání lidu 2011

postavení v zaměstnání	abs.	rel. (%)
zaměstnanci	3 568 223	86,7
zaměstnavatelé	164 921	4,0
osoby pracující na vlastní účet	589 168	14,3
členové produkčních družstev	4 492	0,1
pomáhající rodinní příslušníci	20 335	0,5

- zaměstnavatelé = podnikatelé se zaměstnanci
 - osoby, které v rámci své podnikatelské činnosti zaměstnávají jednoho nebo více zaměstnanců
- osoby pracující na vlastní účet = podnikatelé bez zaměstnanců = OSVČ
 - s podnikatelským oprávněním
 - zapsaní v obchodním či v živnostenském rejstříku, osoby podnikající na základě zvláštních předpisů (advokáti, znalci, auditoři, umělci atd.)
- členové produkčních družstev
 - ne řádní zaměstnanci družstev, ne členové spotřebitelských družstev
- pomáhající rodinní příslušníci
 - osoby pracující na jiném základě než pracovněprávním vztahu, jinak to jsou zaměstnanci

Klasifikace zaměstnání (CZ-ISCO)

- zavedena od 1. ledna 2011, nahradila klasifikaci KZAM
- vypracována na základě mezinárodního standardu, jehož tvůrcem je ILO
- Klasifikace CZ-ISCO pro ČR v roce 2013

kód	název	abs.	rel. (%)
1	Zákonodárci a řídící pracovníci	271 308	5,5
2	Specialisté	715 731	14,5
3	Techničtí a odborní pracovníci	879 319	17,8
4	Úředníci	475 797	9,6
5	Pracovníci ve službách a prodeji	746 336	15,1
6	Kvalifikovaní pracovníci v zemědělství, lesnictví a rybářství	64 419	1,3
7	Řemeslníci a opraváři	850 990	17,2
8	Obsluha strojů a zařízení, montéři	641 675	13,0
9	Pomocní a nekvalifikovaní pracovníci	274 840	5,6
0	Zaměstnanci v ozbrojených silách	16 669	0,3

Státní politika zaměstnanosti

- státní politika zaměstnanosti mimo jiné zahrnuje:
 - zabezpečení práva na zaměstnání,
 - sledování a vyhodnocování situace na trhu práce,
 - poskytování podpory v nezaměstnanosti a podpory při rekvalifikaci.

- právo na zaměstnání

„Právem na zaměstnání je právo fyzické osoby, která chce a může pracovat a o práci se uchází, na zaměstnání v pracovněprávním vztahu, na zprostředkování zaměstnání a na poskytnutí dalších služeb.“

- právo si svobodně zvolit a zabezpečit zaměstnání

Úřad práce České republiky (ÚP ČR)

- členění platné od 1. dubna 2011:
 - generální ředitelství (Praha), zastupující gen. ředitelka PhDr. Kateřina Sadílková, MBA (od 10/2014)
 - krajské pobočky (krajská města)
 - kontaktní pracoviště

Krajské pobočky

- [Krajská pobočka pro hlavní město Prahu](#)
- [Krajská pobočka v Příbrami](#)
- [Krajská pobočka v Českých Budějovicích](#)
- [Krajská pobočka v Plzni](#)
- [Krajská pobočka v Karlových Varech](#)
- [Krajská pobočka v Ústí nad Labem](#)
- [Krajská pobočka v Liberci](#)
- [Krajská pobočka v Hradci Králové](#)
- [Krajská pobočka v Pardubicích](#)
- [Krajská pobočka v Jihlavě](#)
- [Krajská pobočka v Brně](#)
- [Krajská pobočka v Olomouci](#)
- [Krajská pobočka v Ostravě](#)
- [Krajská pobočka ve Zlíně](#)

Kontaktní pracoviště

Blansko, Boskovice, Brno-město, Brno-venkov, Břeclav, Bučovice, Hodonín, Hustopeče, Ivančice, Kyjov, Mikulov, Moravský Krumlov, Pohořelice, Rosice, Slavkov u Brna, Tišnov, Veselí nad Moravou, Vyškov, Znojmo, Židlochovice

Uchazeč o zaměstnání, evidence

- uchazeč o zaměstnání
= fyzická osoba, která osobně požádá o zprostředkování vhodného zaměstnání krajskou pobočku Úřadu práce, v jejímž územním obvodu má bydliště
- evidence uchazečů o zaměstnání
- nezaměstnaný x uchazeč o zaměstnání

Zvýšená péče při zprostředkování zaměstnání

- zvýšená péče pro uchazeče, kteří ji pro svůj zdravotní stav, věk, péči o dítě nebo z jiných vážných důvodů potřebují
- dříve vymezeny tzv. rizikové skupiny:
 - a) osoby zdravotně postižené (OZP),
 - b) osoby do 25 let, absolventi a mladiství,
 - c) osoby nad 50 let,
 - d) osoby pečující o dítě do 15 let věku,
 - e) dlouhodobě nezaměstnaní (12 měsíců a více).
- absolvent = uchazeč do 30 let věku, doba od úspěšného ukončení jeho studia nepřekročila 2 roky
- mladistvý = uchazeč ve věku 15 až 18 let

Volná pracovní místa (VPM)

- od 1. ledna 2012 novela zákona o zaměstnanosti zrušila povinnost zaměstnavatelů hlásit Úřadu práce ČR volná pracovní místa

*„Zaměstnavatel **může** oznámit příslušné krajské pobočce Úřadu práce volná pracovní místa a jejich charakteristiku ...“*

- dopady pro statistiku, praxi a smysl Úřadu práce ČR
 - ukazatel „počet uchazečů o zaměstnání na jedno volné pracovní místo“

Podpora v nezaměstnanosti

- nárok má uchazeč, který získal v rozhodném období dobu důchodového pojištění v délce alespoň 12 měsíců
 - tj. pracovní smlouvy, dohody o pracovní činnosti
 - platí i pro studenty
- rozhodné období
 - poslední 2 roky před zařazením do evidence uchazečů o zaměstnání
- doba poskytování podpory
 - a) do 50 let věku 5 měsíců
 - b) od 50 do 55 let věku 8 měsíců
 - c) nad 55 let věku 11 měsíců
- výše podpory
 - stanovena procentní sazbou z průměrného měsíčního čistého výdělku
 - první 2 měsíce 65 %, další dva měsíce 50 % a následně 45 %
 - maximální výše činí 0,58násobek průměrné mzdy (pro rok 2015 – 14 604 Kč)

Zprostředkování zaměstnání agenturami práce

- agentura práce musí mít uděleno povolení ke zprostředkování zaměstnanosti od generálního ředitelství Úřadu práce ČR
- závazné souhlasné stanovisko musí dát i Ministerstvo vnitra ČR

Zaměstnávání osob se zdravotním postižením

- OZP je věnována zvýšená ochrana na trhu práce
- chráněné pracovní místo = místo, zřízené zaměstnavatelem pro OZP na základě písemné dohody s ÚP ČR, na zřízení těchto míst příspěvky
- zaměstnavatelé s více než 25 zaměstnanci v pracovním poměru
 - povinni zaměstnávat OZP minimálně ve výši 4 % na celkovém počtu zaměstnanců
 - pokud toto neplní, existují ještě 2 možnosti:
 - a) odebrání výrobků a služeb od zaměstnavatelů s více než 50 % OZP
 - b) odvod do státního rozpočtu

odvod = za každou OZP, kterou by měl zaměstnat, činí 2,5násobek průměrné měsíční mzdy, odvod za rok 2014 – 62 947,50 Kč (platí 1x ročně vždy do 15. 2. následujícího roku)

Zaměstnávání zaměstnanců ze zahraničí

- zákon o zaměstnanosti nepovažuje za cizince občana EU či jeho rodinného příslušníka
- cizince lze zaměstnat na základě povolení k zaměstnání, zaměstnanecké karty a modré karty
- povolení k zaměstnání
 - vydává krajská pobočka Úřadu práce ČR
 - nutné mít také povolení na území pobytu ČR
- zaměstnanecká karta = jednotné povolení, opravňuje dlouhodobě pobývat na území ČR za účelem zaměstnání
- modrá karta = povolení k dlouhodobému pobytu za účelem výkonu zaměstnání vyžadujícího vysokou kvalifikaci
- evidence občanů EU a cizinců, resp. občanů EU/EHP + Švýcarska a cizinců
 - Evropský hospodářský prostor (EHP): EU + Island, Lichtenštejnsko a Norsko

Politika zaměstnanosti

- **aktivní politika zaměstnanosti (APZ)**
= souhrn opatření směřujících k zajištění maximální možné úrovně zaměstnanosti

nástroje APZ:
 - a) rekvalifikace,
 - b) investiční pobídky,
 - c) veřejně prospěšné práce,
 - d) společensky účelná pracovní místa,
 - e) překlenovací příspěvek,
 - f) příspěvek na zapracování,
 - g) příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program.
- **pasivní politika zaměstnanosti**
= zprostředkování zaměstnání uchazečům o práci a hmotné zabezpečení uchazečů o práci
 - podpora v nezaměstnanosti,
 - životní minimum (3 410 Kč),
 - existenční minimum (2 200 Kč).

APZ - rekvalifikace

- rekvalifikace
 - = získání nové kvalifikace a zvýšení, rozšíření nebo prohloubení dosavadní kvalifikace, včetně jejího udržování a obnovování
- podpora při rekvalifikaci
- nejčastěji poptávané (prováděné) rekvalifikace
 - počítačové kurzy,
 - kurzy svařování,
 - účetnictví,
 - základy podnikání,
 - řidičské průkazy,
 - kuchař, číšník.

APZ – investiční pobídky

- vytváření nových pracovních míst,
- rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců.
- hmotná podpora poskytována pouze v regionech A, vymezovány pololetně
- region A = region s MN nejméně o 50 % vyšší než průměrná MN v ČR

Hmotná podpora vytváření nových pracovních míst

Specifikace regionů – na vyžádání u projektových manažerů agentury CzechInvest.

Regiony jsou vyhodnocovány každé pololetí v závislosti na průměrné míře nezaměstnanosti.

- Zvýhodněné průmyslové zóny: 300 tis. Kč
- Regiony s mírou nezaměstnanosti 50 % nad průměrem v ČR: 200 tis. Kč
- Regiony s mírou nezaměstnanosti 25 % nad průměrem v ČR: 100 tis. Kč

Hmotná podpora rekvalifikace nebo školení nových zaměstnanců

Specifikace regionů – na vyžádání u projektových manažerů agentury CzechInvest.

Regiony jsou vyhodnocovány každé pololetí v závislosti na průměrné míře nezaměstnanosti.

- Regiony s mírou nezaměstnanosti 50 % nad průměrem v ČR: 50 %
- Regiony s mírou nezaměstnanosti 25 % nad průměrem v ČR: 25 %

Rozdělení regionů dle minimální investice

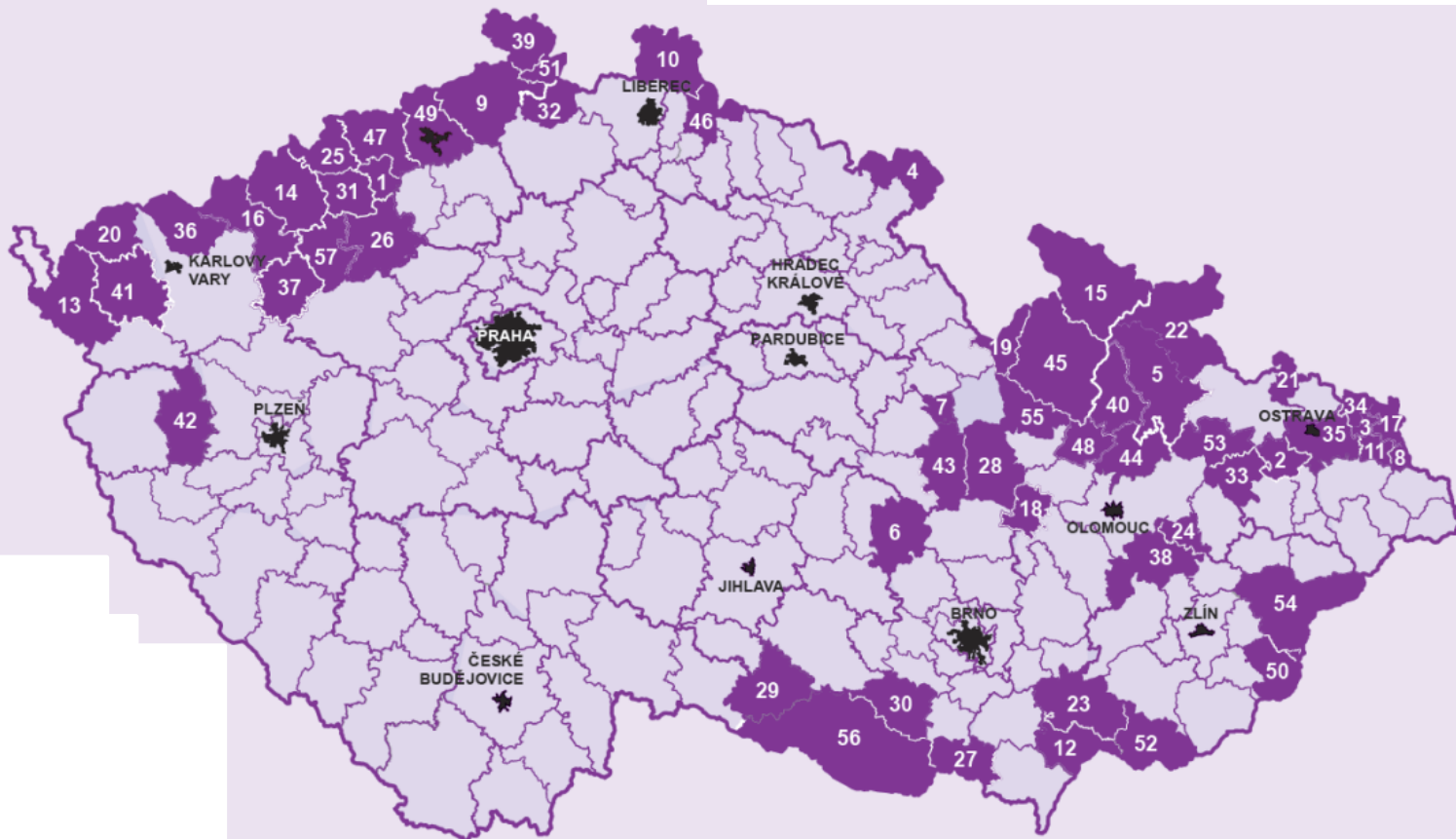
■ Regiony 50 mil. Kč

■ Regiony 100 mil. Kč

Platnost od: 1. 1. 2014

Legenda k mapě

1. Bílina, 2. Bílovec, 3. Bohumín, 4. Broumov, 5. Bruntál, 6. Bystřice nad Pernštejnem, 7. Česká Třebová, 8. Český Těšín, 9. Děčín, 10. Frýdlant, 11. Havířov, 12. Hodonín, 13. Cheb, 14. Chomutov, 15. Jeseník, 16. Kadaň, 17. Karviná, 18. Konice, 19. Králky, 20. Kraslice, 21. Kravaře, 22. Krnov, 23. Kyjov, 24. Lipník nad Bečvou, 25. Litvínov, 26. Louny, 27. Mikulov, 28. Moravská Třebová, 29. Moravské Budějovice, 30. Moravský Krumlov, 31. Most, 32. Nový Bor, 33. Odry, 34. Orlová, 35. Ostrava, 36. Ostrov, 37. Podbořany, 38. Přerov, 39. Rumburk, 40. Rýmařov, 41. Sokolov, 42. Stříbro, 43. Svitavy, 44. Šternberk, 45. Šumperk, 46. Tanvald, 47. Teplice, 48. Uničov, 49. Ústí nad Labem, 50. Valašské Klobouky, 51. Varnsdorf, 52. Veselí nad Moravou, 53. Vítkov, 54. Vsetín, 55. Zábřeh, 56. Znojmo, 57. Žatec

Granty na pracovní místa a školení a rekvalifikaci

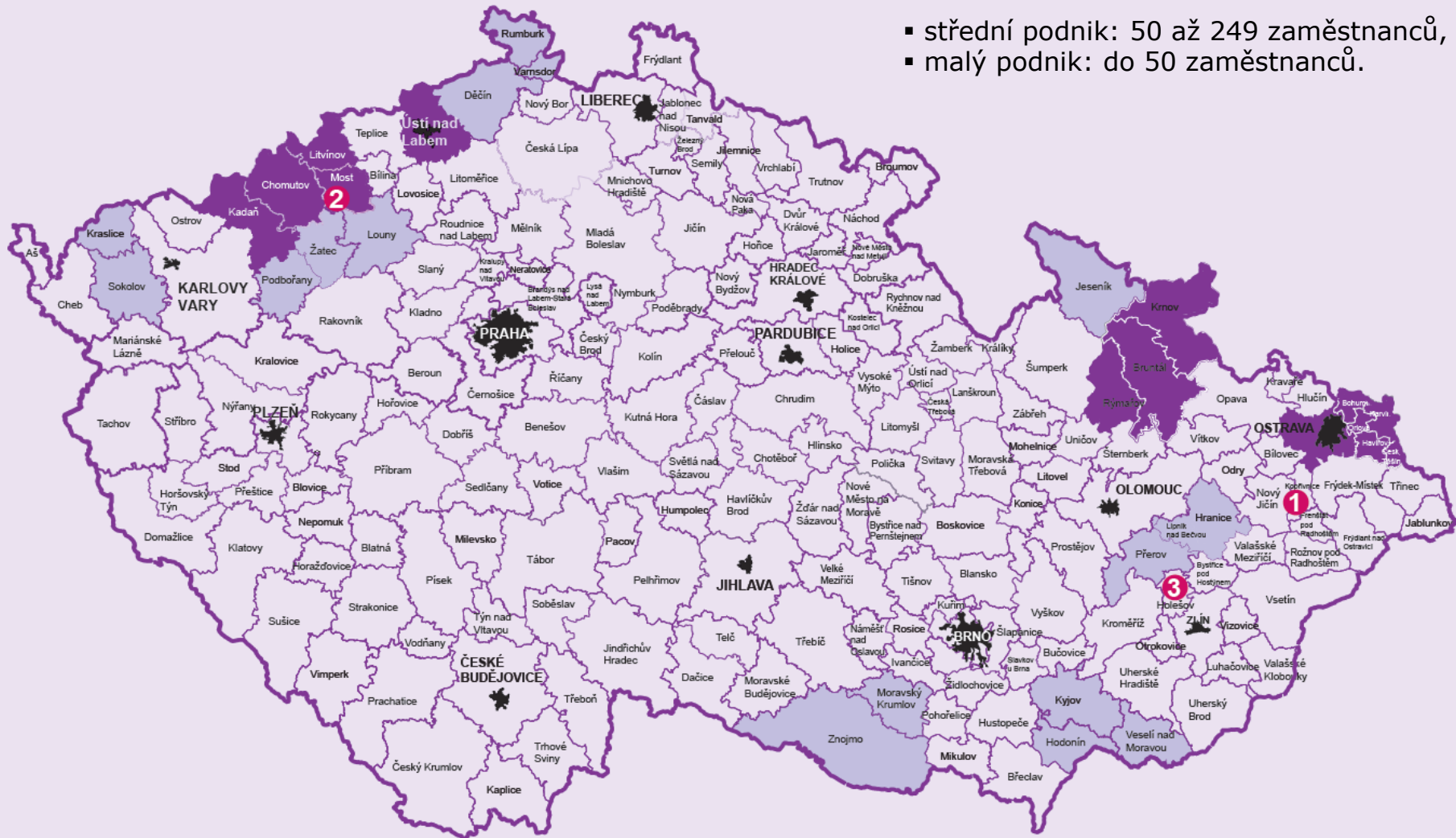
Platnost: 1. července – 31. prosince 2015

Region	Pracovní místa	Školení/Rekv.
 Region (ZPZ)	300 000 Kč	-
 Region	200 000 Kč	50 %
 Region	100 000 Kč	25 %

Granty na rekvalifikaci se v případě malých podniků zvyšují o 20 % a v případě středních podniků o 10 %.

Region (Zvýhodněné průmyslové zóny)

1. Ostrava-Mošnov
2. Most-Joseph
3. Holešov

- střední podnik: 50 až 249 zaměstnanců,
- malý podnik: do 50 zaměstnanců.

APZ – veřejně prospěšné práce

- veřejně prospěšné práce
 - = časově omezené pracovní příležitosti spočívající zejména v údržbě veřejných prostranství
 - nejdéle na 12 měsíců po sobě, pak lze opakovat

APZ – společensky účelná pracovní místa

- společensky účelná pracovní místa
 - = pracovní místa zřízená na základě dohody s ÚP ČR pro uchazeče, kterým nelze zajistit pracovní uplatnění jiným způsobem
 - např.: ženy po mateřské či rodičovské dovolené, osoby s nedostatkem praktických zkušeností, starší osoby, ...

APZ – překlenovací příspěvek

- lze poskytnout OSVČ, která přestala být uchazečem o zaměstnání
- nejdéle na 5 měsíců, max. 0,25 násobek průměrné mzdy (rok 2014 - celkem 30 755 Kč)

APZ – příspěvek na zapracování

- určen pro uchazeče, kterému ÚP ČR věnuje zvýšenou péči
- nejdéle na 3 měsíce, měsíčně max. 1/2 minimální mzdy (rok 2014 – celkem 12 750 Kč)

APZ – příspěvek při přechodu na nový podnikatelský program

- pokud zaměstnavatel přechází na nový podnikatelský program a nemůže zaručit plný rozsah pracovní doby
- nejdéle na 6 měsíce, měsíčně max. 1/2 minimální mzdy (rok 2014 – celkem 25 500 Kč)

Dětská práce

- dítě (pro účely zákona o zaměstnanosti)
 - a) osoba mladší 15 let,
 - b) osoba starší 15 let, pokud nemá ukončenou povinnou školní docházku, a to až do doby jejího ukončení
- může vykonávat uměleckou, kulturní, sportovní a reklamní činnost přiměřenou jeho věku

Pracovní trh

- komplex vztahů mezi nabídkou pracovní síly a poptávkou po ní
- nabídka = demografický potenciál 15 až 64 let modifikovaný sociálními a ekonomickými faktory
 - změna v rozsahu školní docházky (nárůst počtu vysokoškoláků),
 - změna v období odchodu do důchodu,
 - počet žen dobrovolně zůstávajících v domácnosti.
- poptávka = rozsah pracovních míst
 - výkonnost ekonomiky,
 - produktivita práce.

Zvýšení výkonnosti ekonomiky a produktivity práce nemusí nutně vést k nárůstu počtu pracovních míst.

Zaměstnanost, nezaměstnanost

- plná (potenciální) zaměstnanost
 - při dané mzdě se poptávané množství práce rovná nabízenému množství práce
 - mohou existovat VPM v rozsahu počtu nezaměstnaných, kteří ale nemají při dané mzdě zájem pracovat
- přirozená míra nezaměstnanosti
 - odpovídá velikosti nezaměstnanosti při plné zaměstnanosti
 - vzestupný trend v čase
 - patří do ní frikční, krátkodobá strukturální a dobrovolná nezaměstnanost
- skutečná míra nezaměstnanosti
 - krátkodobě osciluje kolem přirozené nezaměstnanosti (tj. je nižší i vyšší)
- frikční nezaměstnanost
 - dočasná a dobrovolná, souvisí s nutnou dobou na nalezení nového místa
 - např. přechod na lepší místo, hledání nového místa po přestěhování, nástup po škole
 - čím vyšší je podpora v nezaměstnanosti a čím déle je poskytována, tím déle trvá hledání nového místa

Zaměstnanost, nezaměstnanost

- strukturální nezaměstnanost
 - důsledek strukturálních změn v ekonomice
 - upadající a expandující odvětví (hornictví, metalurgie vs. autopřemysl, bankovníctví)
 - mohou existovat regionální nerovnováhy
 - expandující odvětví často produktivnější a s vyšší kvalifikací, nutná rekvalifikace
- cyklická nezaměstnanost
 - souvisí s hospodářským cyklem, nedobrovolná
 - propad je evidován ve všech odvětvích, není kam přejít
- dobrovolná nezaměstnanost
 - volí osoby, které jsou ochotny přijmout práci pouze za vyšší mzdu, než která panuje
 - registrovaní nezaměstnaní (možnost brát podporu a hledat lepší práci)
- nedobrovolná nezaměstnanost
 - osoby ochotné pracovat (i za nižší mzdu, než která panuje), ale příležitosti nejsou
 - ekonomické, sociální a psychické problémy